

Curriculum Vitae

სახელი	ოთარ
გვარი	ჯაფარიძე
დაბადების თარიღი და ადგილი:	1921 წლის 16 სექტემბერი, ქობილისი
სამსახურის მისამართი:	ივ.ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ი.ჭავჭავაძის გამზირი № 1
განათლება:	ივ.ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ისტორიის ფაკულტეტი
სამეცნიერო ხარისხი და წოდება:	
1962	ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი
1963	პროფესორი
1979	საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი
1993	საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი
დაკავებული თანამდებობები:	
1944-1950	ს.ჯანაშიას სახ. საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის მეცნიერი თანამშრომელი
1951-1953	ივ.ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი
1952-1953	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის უფროსი მასწავლებელი
1953-1963	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოცენტი
1963-1967	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი
1967-2006	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის არქეოლოგიის კათედრის გამგე
1997-2006	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი
2006 წლიდან დღემდე	თბილისის სახ. უნივერსიტეტის მრჩეველთა საბჭოს წევრი
მეცნიერული ინტერესების სფერო:	
გამოქვეყნებული შრომების საერთო რაოდენობა:	130
ძირითადი სამეცნიერო შრომების ჩამონათვალი:	
	<ol style="list-style-type: none">ქართველი ტომების ისტორიისათვის ლითონის წარმოების ადრეულ საფეხურზე, თბილისი 1961.არქეოლოგიური გათხრები თრიალეთში, ქართველი ტომების ისტორიისათვის ძვ.წ. III ათასწლეულში, თბილისი, 1969.ქართველ ტომთა ეთნიკური ისტორიის საკითხისათვის, თბილისი, 1966.На заре этнокультурной истории Кавказа, Тбилиси, 1988.ქართველი ტომების ეთნოკულტურული ისტორიისათვის ძვ.წ. III ათასწლეულში, თბილისი, 1998.საქართველოს ისტორიის სათავეებთან, თბილისი, 2003.ქართველი ერის ეთნოგენეზის სათავეებთან, თბილისი, 2006.
პრემიები, ჯილდოები:	
საკონტაქტო ტელეფონი:	(+995 32) 22 00 71
ელ-ფოსტა	

დაასკვნის, რომ რადგანაც მტკვარ-არაქ-სის კულტურის ადრეული ძეგლები უმთავრესად დამონშებულია შიდა და ქვემო ქართლში, აქვეა დადასტურებული თრიალეთის კულტურის გავრცელების ძირითადი არეალი, ამიტომ ქართველურ ტომებს არსებითი როლი უნდა მიენიჭოს ამ კულტურების ჩამოყალიბებაში.

ოთარ ჯაფარიძემ მოგვცა თრიალეთის დიდი ყორღანების კულტურის ახალი პერიოდიზაცია, განსხვავებული ბორის კულტურის ელემენტებისაგან — ეს კულტურა ძვ.წ. III ათასწლეულის ბოლო და II ათასწლეულის მეორე ნახევრით დაათარილა. სრულიად გამართლებულია, რომ ოთარ ჯაფარიძის ნაშრომი „არქეოლოგიური გათხრები თრიალეთში“ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის პრემია მიენიჭა. ხაზი უნდა გაუხვავთ, რომ ის იყო ამ პრემიის პირველი ლაურეატი.

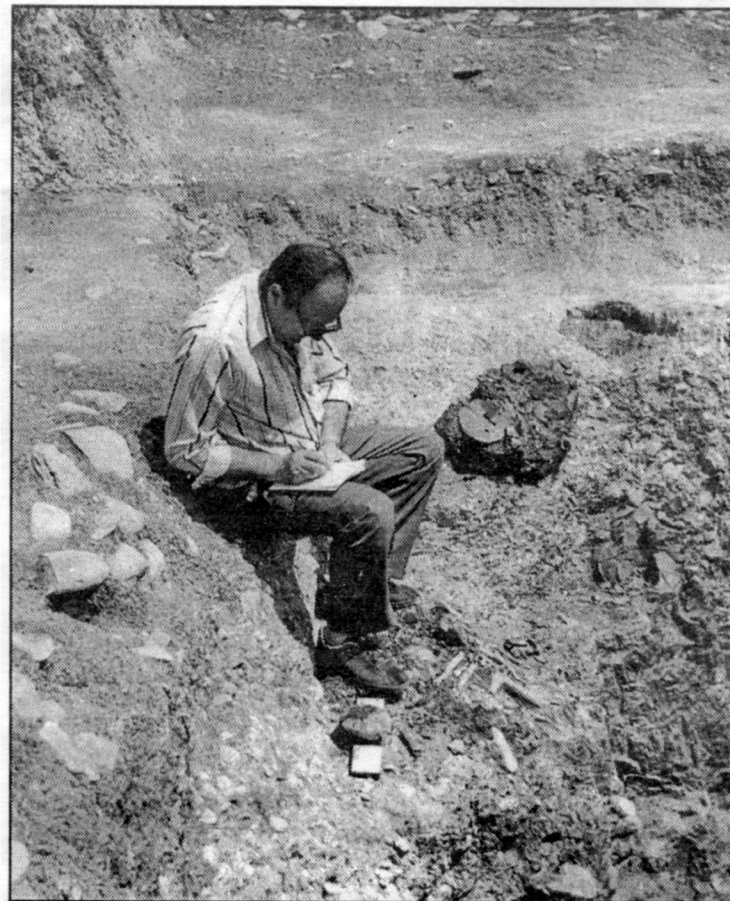
ოთარ ჯაფარიძის მეცნიერული ინტერესები მხოლოდ ბრინჯაოს ხანით არ იფარგლება. მისი ნაშრომები ეხება ანტიკური და ფეოდალური პერიოდის ძეგლებსაც. ოთარ ჯაფარიძე ხელმძღვანელობდა ქვემო ქართლის არქეოლოგიურ ექსპედიციას, რომელმაც საფუძველი ჩაუყარა ადრესამინათმოქმედო ძეგლების კვლევას. ექსპედიციამ შეიმუშავა ძეგლების არქეოლოგიური გათხრის მეთოდი და მკაცრი მეცნიერული მეთოდოლოგიით შეისწავლა ისინი. ექსპედიციის პირველივე ანგარიშები მეცნიერთა ყურადღების ცენტრში აღმოჩნდა. მათში გახსნილია ძეგლების ხასიათი, მათი განვითარების დინამიკა, მეურნეობის დონე, სტრატეგრაფიულ ფენათა მონაცვლეობა; დათარიღებულია შესაძლო სიზუსტით. ეს საკითხები ფართოდაა განხილული კოლექტიურ ნაშრომში „ქვემო ქართლის არქეოლოგიური ექსპედიციის შედეგები“ (1965-1971 წწ.). ოთარ ჯაფარიძემ ალექსანდრე ჯავახიშვილთან ერთად სათავე დაუდო კავკასიაში ადრესამინათმოქმედო კულტურების შესწავლას. მათი ნაშრომი „უძველესი მინათმოქმედი მოსახლეო-

ბის კულტურა საქართველოს ტერიტორიაზე“ მეცნიერების მნიშვნელოვანი შენაძენია.

განსაკუთრებულადაა აღსანიშნავი რომ ოთარ ჯაფარიძე საგანგებოდ იკვლევს ეთნოგენეზის პრობლემებს. მის ნაშრომში „ქართველ ტომთა ეთნიკური საკითხისათვის“, არქეოლოგიური მასალის შესწავლა-გაანალიზების საფუძველზე, ყურადღება გამახვილებულია კავკასიაში ადამიანთა საზოგადოების ჩასახვა-ჩამოყალიბებისა და მისი განვითარების პროცესზე. საგარაუდოა რომ კავკასიაში უძველესი ეთნიკური და კულტურული ერთობა არსებობდა, შემდგომში კი ეს ერთობა დაიშალა და კავკასიის მოსახლეობის ძირითადი ჯგუფები ჩამოყალიბდა. ოთარ ჯაფარიძის აზრით, კავკასიური ერთობის დაშლის პროცესი VI-V ათასწლეულში უნდა დამთავრებულიყო. ოთარ ჯაფარიძე იყენებს ლინგვისტურ და ანთროპოლოგიურ მონაცემებს და დაასკვნის, რომ ქართველურ ტომებს ამ დროისათვის ძირითადად ამიერკავკასიის დასავლეთ და მისი ცენტრალური ტერიტორია ეკავათ.

მონოგრაფიაში ხაზგასმულია, რომ კავკასიაში III ათასწლეულში ორი დიდი კულტურა ყალიბდება: მტკვარ-არაქსისა და მაიკოპის. განხილულია ამ კულტურათა წარმოშობის, მათი გავრცელებისა და სხვ. საკითხები. მეცნიერი მიიჩნევს, რომ ეს კულტურა ხურიურარტული და ქართველური ტომებისა უნდა იყოს. იგი ამ კულტურის მატარებლების ინდოევროპულებად გამოცხადების წინააღმდეგია.

ოთარ ჯაფარიძემ მნიშვნელოვანი ამაგი დასდო სპილენძ-ბრინჯაოს მეტალურგიის შესწავლას. მან ქიმიკოსებთან ლენძ-ბრინჯაოს მეტალურგიის ისტორიისათვის საქართველოში“. აქ მოცემულია საქართველოში უძველესი მეტალურგიის ჩასახვისა და განვითარების პროცესი ენეოლითიდან ადრეული რკინის ხანამდე. ნაშრომში არაერთი სიახლეა და საინტერესო დასკვნაა მეტა-

ლურგიის ისტორიის საკითხებთან დაკავშირებით.

მნიშვნელოვანია 2006 წელს გამოცემული ოთარ ჯაფარიძის მონოგრაფია „ქართველი ერის ეთნოგენეზის სათავეებთან“.

თავს ნებას მივცემ, რომ, კიდევ ბევრი სათქმელის არსებობის მიუხედავად, აქ დავსვა წერტილი ოთარ ჯაფარიძის მეცნიერულ მემკვიდრეობაზე.

რაც შეეხება მის პიროვნებას, ეს სრულიად ცალკე საკითხია. ოთარ ჯაფარიძე გასაოცარი ადამიანური სიბლითაა შემკული, შეიძლება ითქვას, რომ ქარიზმატული პიროვნებაა. იგი თავისი ქცევით

აყვარებს თავს ადამიანებს. ალბათ ცხოვრებაში არ გამოუტოვებია არც ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენა, ბიჭობა ღირსეულად, შეუშლელად გაატარა, ყმანვილკაცობაში ყოველთვის დიდი ავტორიტეტი ჰქონდა თანატოლებში. იგი სტუდენტთა საყვარელი ლექტორია. მისი სიტყვა ავტორიტეტულია და გასათვალისწინებელი. მეგობრობაში გამტანია და ყველას მიმართ კეთილგანწყობილი. ერთი სიტყვით, იგი ქვემარტივ ვაჟკაცია ამ სიტყვის საუკეთესო გაგებით.

ცალკე მინდა აღვნიშნო ოთარ ჯაფარიძის მეცნიერული კეთილსინდისიერების შესახებ. იგი ამ მხრივაც სამაგალითოა — აუცილებელ სიფრ-

თხილეს იჩენს მოტანილი, ციტირებული მასალის მიმართ, საჭირო შემთხვევაში არ გამოორჩება, მოცემული იდეის ავტორის ხსენება. იგი იყენებს კვლევის ყოველ მეთოდს, სხვა მეცნიერულ დისციპლინებს (ლინგვისტიკა, ანთროპოლოგია, ეთნოლოგია, ქიმია და სხვ.). მოაქვს ყოველი საბუთი, ფართოდ სარგებლობს პარალელური თუ ანალოგიური მასალით, სწორედ ეს განაპირობებს იმ ფაქტს, რომ ოთარ ჯაფარიძის ყოველი მოხსენება დამაჯერებელია და აღიარებას პოულობს.

ოთარ ჯაფარიძე იმ მკვლევართა რიგშია, რომლებიც ტონს აძლევენ და მიმართულებას განსაზღვრავენ მეცნიერებაში.

როინ მებრევილი,
აკადემიკოსი, საქართველოს მეცნიერებათა
ეროვნული აკადემიის საზოგადოებრივი
მეცნიერებათა განყოფილების
აკადემიკოსი-მდივანი